

**20 години принос на НАТО за регионалната сигурност в Югоизточна Европа и
Черноморския регион: Перспективата на България за възможностите и
предизвикателствата по пътя напред**

Уважаеми г-н президент Стоянов, уважаеми г-н председател,
Уважаеми господа министри,
Ваши Високи Превъзходителства,
Господа генерали, адмирали и офицери,
Уважаеми гости,
Госпожи и господа,

Благодаря за поканата за участие. Моля, приемерте поздравленията на Президента на Р. България, г-н Румен Радев към организаторите и участниците в настоящия форум и пожеланията му за плодотворна работа. Двадесетата годишнина от заявяването на желание от страна на Р. България за членство в НАТО е добър повод за извършване на анализ на тази решителна крачка, на постигнатото досега и на перспективите пред страната.

Необходимо е да отдадем заслуженото на президента Петър Стоянов, който на **13 февруари 1997 г.**, на среща на министрите на отбраната от НАТО в Брюксел, ясно заяви желанието на Р България за членство в НАТО. Заедно с последвалите актове на МС и НС, с това се сложи край на един шестгодишен период след разпускането на Организацията на Варшавския Договор, през който липсваха ясни политически приоритети и ориентация. Р България твърдо стъпи на пътя на интегриране в НАТО и това даде допълнителен тласък на процеса на интегриране в структурите на ЕС.

Целта за присъединяване към НАТО беше стратегическа и послужи като мощен стимул за синхронизиране на усилията не само на държавните институции, но и на неправителствения сектор. Обществото ни като цяло съзря в НАТО гарантът за трайно установяване в страната на спокойствие и увереност в бъдещето, така необходими за успешното ни развитие. Последвалите 7 години бяха изпълнени със сериозна работа във всички сфери, като тежестта логично падна основно върху военно-техническата. През 2004 г. Р България стана пълноправен член на НАТО и това беше ключовият фактор, който направи възможно и приемането ни в ЕС. Така ние се присъединихме към клуба на демократичните и правови страни и това стимулира нашите вътрешни процеси на демократизация и установяване на правов ред и на икономически просперитет. Същевременно се създадоха условия Р България да играе ролята на стабилизиращ фактор на Балканите, традиционно разглеждани като проблемен район.

Най-чувствителни промени бяха осъществени в структурите на Въроръжените сили. НАТО беше определен като най-мощния и успешен военнополитически съюз още в приетата през 2002 г. Военна стратегия на Р България. С нея се постави началото на създаване на една стройна система от доктринални документи по подобие на нашите съюзници. Бялата книга за отбраната се утвърди като важен инструмент за осигуряване на прозрачност във военното планиране и за засилване на гражданския контрол върху Въроръжените сили.

В съвременния глобален свят вече нито една страна не може да се развива самостоятелно. Това в пълна степен се отнася и за Въроръжените ни сили и затова военните контакти, нарастващият брой многонационални учения и млади офицери, обучаващи се в западни колежи и университети, курсове и школи, са важно условие за тяхното развитие в посока на все по-пълна оперативна съвместимост, за формиране на нагласи не само сред личния състав, но и в обществото като цяло. Военнослужещите бяха първите и досега все още са най-голямата група неформални наши посланици на фронта на нашето реално сближаване със страните-съюзници.

Планове 2004, 2015 и 2020 бяха жалоните, които маркират основни етапи в развитието на Въроръжените сили. Мащабните съкращения, които трябваше да се организират и проведат, нямаха алтернатива, те бяха повеля на времето за оптимизиране на мащабите на БА, наследени от времената на студената война, и привеждането им в съответствие с икономическите възможности на страната. С най-голямо внимание бяха формулирани мероприятията по превъроръжаване на ВС и тяхната модернизация при спазване на изискванията за оперативна съвместимост и ефективно използване на наличните финансови ресурси. Проектите за модернизация на БА са изключително важни за постигане на ключови оперативни способности и за това са приоритетни във военното планиране. Те трябва да срещат необходимото разбиране и подкрепа и на правителствено ниво, защото са условие за гарантиране на националния суверенитет.

Серията от участия на Р България в различни мисии на НАТО издига престижа на страната, утвърждава нашето име като надежден и лоялен партньор и дава възможност да демонстрираме своята решимост за изпълнение на ангажиментите ни към колективната отбрана и укрепване на отношенията със съюзниците.

Колективната отбрана е ценно благо и важен инструмент за постигане на гаранции за националния суверенитет. Той дава възможност за решаване на тази задача с по-малко средства чрез гарантиране на помощ от страна на съюзниците. Същевременно това право поражда задължението на всяка страна да допринася за колективната отбрана според своите възможности. Ние добре разбираме своите отговорности, но в днешната динамична международна

среда, в условията на все по-нарастващи способности на международния тероризъм, трябва да актуализираме нивото на политическа амбиция в областта на Въоръжените сили в съответствие с призива на НАТО за увеличаване на военните разходи.

Днес Р България уверено върви по общия път на страните от НАТО и ЕС и необратимо изгражда и усъвършенства своите демократични институции и правов ред по западен модел, радва се на относителна стабилност в регион, в който се развиват бурни процеси, които могат да застрашат националната сигурност. Изразявам своята увереност, че членството ни в НАТО ще бъде от неограничена полза за поддържане и укрепване на тази стабилност и, че това трябва да продължи и занапред.

Благодаря за вниманието.